

Karmen Urška Modic

Duška Knežević Hočevar

Urška Smrke

Sanja Cukut Krilić

Jana Šimenc

Liljana Šprah

Majda Černič Istenič,

Anja Serec Hodžar

DRUŽBENOMEDICINSKI INŠTITUT

ZNANSTVENI SVET

Akad. prof. dr. Marjan Kordaš, akad. prof. dr. Zdravko Mlinar, izr. prof. dr. Majda Černič Istenič (predsednica), izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, doc. dr. Lilijana Šprah (podpredsednica).

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar.

Višje znanstvene sodelavke: izr. prof. dr. Majda Černič Istenič, izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, doc. dr. Lilijana Šprah.

Znanstveni sodelavki: dr. Sanja Cukut Krilič, dr. Jana Šimenc (od 1. 10.).

Asistentka z doktoratom: dr. Melita Zver Makovec.

Asistentke: Karmen Urška Modic, Urška Smrke, Saša Zorjan.

RAZISKOVALNI PROJEKTI

Oskrba starejših v skupnosti v Sloveniji

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Vodja: prof. dr. Valentina Hlebec (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani).

Sodelavki z DMI: D. Knežević Hočevar, M. Černič Istenič.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2011–30. 6. 2014, podaljšano do 15. 3. 2015.

V letu 2015 sta D. Knežević Hočevar in M. Černič Istenič pripravili soavtorski prispevek *Community care of the elderly in rural settings: two case studies from Slovenia*, ki ga je M. Černič Istenič predstavila na znanstveni konferenci v Aberdeenu na Škotskem.

Strategije razvoja na sodobnih družinskih kmetijah

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Vodja: prof. dr. Bojan Baskar (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani).

Sodelavki z DMI: D. Knežević Hočevar, M. Černič Istenič.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2011–30. 6. 2014, podaljšano do 15. 3. 2015.

V letu 2015 je D. Knežević Hočevar pripravila prispevek »Kdor ne tvega, ni kmet!«: *k antropologiji tveganja in negotovosti za Glasnik Slovenskega etnološkega društva*. M. Černič Istenič je v soavtorstvu z Mojco Nastran v *Human ecology review* objavila članek *Who is for or against the park? Factors influencing the public's perception of a regional park: a Slovenian case study*.

Psihološke in reproduktivne motnje pri moških, izpostavljenih prenatalnemu stresu

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Vodja: doc. dr. Branko Zorn (Univerzitetni klinični center Ljubljana).

Sodelavki z DMI: L. Šprah, U. Smrke.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2014–30. 6. 2017.

V letu 2015 je bila opravljena analiza povezanosti med izpostavljenostjo prenatalnemu stresu in ranljivostjo za razvoj izbranih motenj razpoloženja (depresija, bipolarna motnja in anksioznost) ter agresivnimi vedenjskimi vzorci pri skupini oseb, katerih matere so bile v času osamosvojitvene vojne v Sloveniji v prvem, drugem in tretjem tromesečju nosečnosti.

CEPHOS-LINK – Comparative Effectiveness research on Psychiatric Hospitalisation by record LINKage of large administrative data sets [Primerjalna raziskava učinkovitosti psihiatričnih bolnišničnih sprejemov s pomočjo metode povezovanja podatkov med velikimi administrativnimi podatkovnimi zbirkami]

Vrsta projekta: 7. okvirni program.

Vodilni partner: Institute for Health and Welfare, Finska.

Sodelujoče ustanove: IMEHPS.research Improving Mental Health Pathways, Avstrija; The National School of Public Health, Management and Professional Development, Romunija; SINTEF, Norveška; Università di Verona, Italija; dwh GmbH/dwh Simulation Services, Avstrija.

Vodja z ZRC SAZU: L. Šprah.

Sodelavka z DMI: U. Smrke.

Zunanja sodelavka: Mojca Zvezdana Dernovšek (Psihiatrična klinika Ljubljana).

Čas trajanja: 1. 4. 2014–31. 3. 2017.

Projektna skupina je opravila analizo literature o psihiatričnih rehospitalizacijah pri pacientih s komorbidnostmi ter izvedla preliminarno statistično analizo na nacionalni bazi psihiatrične bolnišnične oskrbe. L. Šprah je predstavila izsledke tega pregleda na znanstveni konferenci v Malagi v Španiji. Projektna skupina je oddala tudi pregledni znanstveni članek za revijo *BMC Psychiatry*.

GARCIA – Gendering the Academy and Research: combating Career Instability and Asymmetries [Enakost spolov v akademski in raziskovalni sferi: boj proti karierni nestabilnosti in asimetriji]

Vrsta projekta: 7. okvirni program.

Vodilni partner: Università degli studi di Trento, Italija.

Sodelujoče ustanove: Université catholique de Louvain, Belgija; Radboud Universiteit Nijmegen, Nizozemska; Háskóli Íslands, Islandija; Université de Lausanne, Švica; Joanneum Research Forschungsgesellschaft, Avstrija.

Vodja z ZRC SAZU: A. Hofman (Inštitut za kulturne in spominske študije).

Sodelavke z DMI: D. Knežević Hočevar, M. Černič Istenič, S. Cukut Krilič.

Čas trajanja: 1. 2. 2014–1. 2. 2017.

V letu 2015 so sodelavke z DMI opravile intervjuje z raziskovalkami in raziskovalci, ki niso nadaljevali znanstvene kariere po opravljenem doktoratu na naravoslovni testni instituciji, intervjuje z vodilnim osebjem glede ospoljenih politik na ravni organizacije, dve fokusni skupini za izdelavo spolno občutljivih akcijskih načrtov; pripravile so nacionalno poročilo o usklajevanju dela in družine v obeh izbranih raziskovalnih organizacijah in sodelovale pri nacionalnih poročilih o blaginjskih, zaposlitvenih in skrbstvenih režimih ter o pojavu puščajoče cevi (*angl. Leaky Pipeline*).

POND_SiZdrav – Prepoznava in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti: smernice in izobraževanja za zdravstvene delavce

Vrsta projekta: Norveški finančni mehanizem.

Vodja: L. Šprah.

Sodelujoče ustanove: Zdravniška zbornica Slovenije, Center za socialno delo Maribor, Zavod Emma – center za pomoč žrtvam nasilja in St. Olavs Hospital Universitetssykehuset (Norveška).

Sodelavke z DMI: D. Knežević Hočevar, S. Cukut Krilič, U. Smrke, J. Šimenc, M. Zver Makovec, K. U. Modic.

Sodelavki z ZRC: A. Serec Hodžar (Glasbenonarodopisni inštitut), M. Vah Jevšnik (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije).

Zunanja sodelavca: Snežana Kragelj (Kragelj&Kragelj, kadrovski in karierni center), Adil Huselja (Sindikat policistov Slovenije).

Obdobje trajanja: 1. 2. 2015–30. 6. 2016.

Projektna skupina je opravila raziskavo in pregled stanja ter literature o problematiki nasilja v družini, prepoznavi in obravnavi žrtev nasilja ter specifičnih oblikah dela z ranljivimi skupinami v okviru zdravstvene dejavnosti ter izdelala multidisciplinarno izobraževalno platformo, namenjeno prepoznavi in obravnavi nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti, ki jo sestavljajo priročnik, spletna stran, priročna orodja in strokovna usposabljanja zdravstvenega osebja. Skupina je sodelovala pri organizaciji in izvedbi uvodne projektne konference *Nasilje v družini je tudi javnozdravstveni problem* ter izpeljala sedem strokovnih izobraževanj o nasilju v družini.

Ocenjevanje izvorov psihosocialnih tveganj v zdravstvenih, socialnih in izbranih dejavnostih javnega sektorja: e-orodje za celovito podporo promociji zdravja zaposlenih

Vrsta projekta: tržni projekt.

Vodja: L. Šprah.

Sodelavke z DMI: U. Smrke, S. Cukut Krilič, S. Zorjan.

Obdobje trajanja: 11. 5. 2015–10. 11. 2016.

Projektna skupina je pripravila vsebinske in tehnične podlage za oblikovanje spletnega e-orodja za prepoznavanje in obvladovanje psihosocialnih tveganj zaposlenih v zdravstvenih, socialnih in izbranih dejavnostih javnega sektorja. S. Zorjan in L. Šprah sta pripravili prispevek za strokovni posvet *Promocija zdravja na delovnem mestu – učinkovita orodja in dobre prakse v Laškem*.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

D. Knežević Hočevar je bila od leta 2011 do 2015 dejavna članica Znanstvenoraziskovalnega sveta za humanistiko pri Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS).

M. Černič Istenič je recenzentka pri razpisu *Inovativna omrežja za usposabljanje* (IOU) v okviru O2020 – EKO-SOK PANEL (evaluator for 2015 *Innovative Training Networks* (ITN) call under H2020 – ECO-SOC PANEL).

OBISKI NA INŠTITUTU

Prof. dr. Heinz Katschnig, mag. Christa Straßmayr, dr. Florian Endel, Michael Berger, IMEHPS.research (Dunaj, Avstrija); dr. Günther Zauner, GmbH/dwh Simulation Services Improving Mental Health Pathways (Dunaj, Avstrija), 8.–10. 9.: delovno srečanje v okviru projekta *CEPHOS-LINK* s projektno skupino DMI, predstavniki slovenskih zdravstvenih podatkovnih baz ZZS in NIJZ ter s predstavniki slovenskih psihiatričnih bolnic (Idrija, Golnik in Maribor).

Dr. Kristian Wahlbeck, Johanna Cresswell-Smith, dr. Peija Haaramo, THL (Helsinki, Finska); dr. Heinz Katschnig, mag. Christa Straßmayr, dr. Florian Endel, Michael Berger, IMEHPS.research (Dunaj, Avstrija); dr. Günther Zauner, dr. Christoph Urach, dwh GmbH/dwh Simulation Services Improving Mental Health Pathways (Dunaj, Avstrija); dr. Jorid Kalseth, dr. Eva Lassemo, dr. Jon Magnussen, SINTEF (Trondheim, Norveška); dr. Francesco Amaddeo, Valeria Donisi, dr. Federico Tedeschi, Univerza v Veroni (Verona, Italija); dr. Raluca Sfetcu, The National School of Public Health, Management and Professional Development, Bukarešta, Romunija, 27.–30. 10.: delovno srečanje partnerjev v okviru projekta *CEPHOS-LINK*.

PREDAVANJA, REFERATI IN DRUGI JAVNI NASTOPI

Sanja Cukut Krilič

- *Umeščanje priseljenc v novo okolje*. Predavanje pri predmetu *Sociologija vsakdanjega življenja*, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, 7. 5.
- *Ženske in begunstvo*. Prispevek na okrogli mizi *Ženske v begunski krizi*, Filozofska fakulteta, Ljubljana, 9. 12.

Majda Černič Istenič

- *Community care of the elderly in rural settings: two case studies from Slovenia*. Referat na 26. znanstvenem kongresu *European Society for Rural Sociology*, Aberdeen, Škotska, 19. 8. (soavtorica D. Knežević Hočevar).

Duška Knežević Hočevar

- *Izvajanje različnih poti razvoja družinskega kmetovanja*. Predstavitev izbranega dosežka na dogodku *Odlični v znanosti s področja družboslovja in humanistike* v okviru tedna Univerze v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, 3. 12.

Karmen Modic

- *Žrtve nasilja v družini: izkušnje, pričakovanja in mnenja glede možnih ovir pri obravnavi v okviru zdravstvene dejavnosti = Victims of domestic violence: experiences, expectations and opinions regarding possible obstacles in healthcare treatment*. Referat na III. mednarodni znanstveni konferenci *Izzivi in težave sodobne družbe*, RIS Dvorec, Rakičan, 30. 6. (soavtorica M. Zver Makovec).

Urška Smrke

- *Vloga izobraževanja zdravstvenih delavcev pri prepoznavi in obravnavi nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti = The role of training courses in recognizing and treating domestic violence in health care settings*. Referat na III. mednarodni znanstveni konferenci *Izzivi in težave sodobne družbe*, RIS Dvorec, Rakičan, 30. 6. (soavtorica L. Šprah).

Lilijana Šprah

- *Obvladovanje psihosocialnih obremenitev z orodjem »OPSA«*. Vabljen predavanje na *Posvetu in skupščini Društva varnostnih inženirjev*, Medicinska fakulteta, Univerza v Ljubljani, 26. 3.
- *Vloga izobraževanja zdravstvenih delavcev pri prepoznavi in obravnavi nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti = The role of training courses in recognizing and treating domestic violence in health care settings*. Referat na III. mednarodni znanstveni konferenci *Izzivi in težave sodobne družbe*, RIS Dvorec, Rakičan, 30. 6. (soavtorica U. Smrke).
- *Predstavitev projekta in ključni izsledki projektne raziskave*. Referat na uvodni konferenci projekta *POND_SiZdrav: Nasilje v družini je tudi javnozdravstveni problem*, Zdravniška zbornica Slovenije, Ljubljana, 15. 9.
- *Psychiatric readmissions and their association with physical comorbidity variables: a systematic review of the literature*. Vabljen predavanje na znanstveni konferenci *ENMESH, 11th International Conference of the European Network for Mental Health Service Evaluation: Closing the Gap between Research and Policy in Mental Health*, Málaga, Španija, 2. 10.
- *Predstavitev projekta Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti in ključnih izsledkov projektne raziskave*. Vabljen predavanje na strokovnem posvetu v okviru nacionalne kampanje *Vesna – živeti brez nasilja: Nasilje nad ženskami kot javnozdravstveni problem*, Kongresni center Brdo, Brdo pri Kranju, 25. 11.
- *Promocija duševnega zdravja na delovnem mestu – projekt Skrb za zdravje zaposlenih skozi usmerjeno obvladovanje psihosocialnih obremenitev*. Vabljen predavanje na strokovnem posvetu *Promocija zdravja na delovnem mestu – učinkovita orodja in dobre prakse*, Laško, 27.11. (soavtorica S. Zorjan).

Saša Zorjan

- *Promocija duševnega zdravja na delovnem mestu – projekt Skrb za zdravje zaposlenih skozi usmerjeno obvladovanje psihosocialnih obremenitev*. Vabljen predavanje na strokovnem posvetu *Promocija zdravja na delovnem mestu – učinkovita orodja in dobre prakse*, Laško, 27.11. (soavtorica L. Šprah).

Melita Zver Makovec

- *Žrtve nasilja v družini: izkušnje, pričakovanja in mnenja glede možnih ovir pri obravnavi v okviru zdravstvene dejavnosti = Victims of domestic violence: experiences, expectations and opinions regarding possible obstacles in healthcare treatment*. Referat na III. mednarodni znanstveni konferenci *Izzivi in težave sodobne družbe*, RIS Dvorec, Rakičan, 30. 6. (soavtorica Karmen modic).
- *Predstavitve projekta Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti in ključnih izsledkov projektne raziskave*. Vabljen predavanje na prvem sklopu predavanj Društva forenzične in vojaške psihologije *Predstavitve zaporniške in vojaške psihologije*, Fakulteta za varnostne vede, Univerza v Ljubljani, 9. 12.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Duška Knežević Hočevar in Majda Černič Istenič

- Nijmegen, Nizozemska, 26.–29. 8.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev *GARCIA*.

Urška Smrke

- Cambridge, Velika Britanija, 11.–18. 8.: udeležba na delovnem srečanju in konferenčnem tednu *EFPSA Junior Research Programme*.

Lilijana Šprah

- Bukarešta, Romunija, 1.–4. 3.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev *CEPHOS-LINK*.

PEDAGOŠKO DELO

Majda Černič Istenič

- *Sociologija gozdnih virov*. Predavanja na Oddelku za gozdarstvo, 1. stopnja, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Sociologija kmetijstva, prehrane in naravnih virov*. Predavanja na Oddelku za agronomijo, 2. stopnja, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Sociokulturna animacija za lokalni razvoj*. Predavanja na Oddelku za andragogiko, 2. stopnja, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Sociologija rodosti in načrtovanja družine*. Predavanja na Oddelku za sociologijo, 1. stopnja, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- *Sociologija družinskega in partnerskega življenja*. Predavanja na Oddelku za sociologijo, 1. stopnja, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.

Duška Knežević Hočevar

- *Antropologija rodosti*. Nosilka predmeta v okviru Podiplomske šole ZRC SAZU, študijski program *Primerjalni študij idej in kultur*.
- *Umestitev migracij v prebivalstvenem gibanju / Situating migration in population dynamics*. Predavanja slušateljem 2. letnika mednarodnega študijskega programa *Migracije in medkulturni odnosi (Erasmus Mundus) / Migration and intercultural relations*, izbirni modul MM32 *Migracije in mali narodi / Migration and small nations*, Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Nemčija, idr., 3. semester, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici, 1. 10.–30. 11.

MENTORSTVO

Majda Černič Istenič

Matjaž Tratnik, doktorska disertacija (somentorica), interdisciplinarni doktorski študijski program *Bioznanosti*, znanstveno področje agronomija, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani (zagovor 13. 2.).

Mojca Nastran, doktorska disertacija (somentorica), interdisciplinarni doktorski študijski program *Bioznanosti*, znanstveno področje agronomija, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani (zagovor 12. 10.).

Lilijana Šprah

Nataša Sedlar, doktorska disertacija (somentorica), Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani (zagovor 9. 4.).

Maja Kolarevič, doktorska disertacija (somentorica), Univerza v Novi Gorici, Vipava (zagovor 15. 12.).

Urška Smrke, doktorski študij, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA

S. Zorjan Miklošičevo priznanje za najboljše magistrsko delo (naslov *Individualne razlike in učinek ego izčrpanosti: vpliv implicitnih prepričanj na samokontrolo*; mentorica dr. Katja Košir) na področju psihologije na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru, 20. 11.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je na spletnih straneh inštituta.

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA

<http://dmi.zrc-sazu.si/>

SUMMARY

Since 2000, the interdisciplinary research group at the Sociomedical Institute ZRC SAZU has focused its research interest to phenomena of well-being and mental health. The Institute combines knowledge and research orientations of sociology, anthropology and medical and health psychology. Broad array of research topics extends from migration and ageing, family farming to mental health, stress at the workplace, long-term care and domestic violence.

In 2015, the Institute employs four additional researchers because of extended research work on recognizing and treating victims of domestic violence in health care settings, one of the current institute topic. Within two national projects, the associates analyse psychological profiles of persons exposed to prenatal stress, and developed a platform for new e-tool designed for selected occupations within the public sector for preventing psychosocial risks and absentism. Within three international projects – under the 7th Framework Programme and the Norwegian Financial Mechanism Programme - the research group continues the work on gender (in)equalities in academic and research settings, prepares health databases and the review of literature on factors associating with psychiatric readmissions, and establishes a multidisciplinary educational platform on recognizing and treating victims of domestic violence in health care settings.

The institute cooperates with several institutions in Slovenia; among them are the Faculty of Arts, University of Ljubljana, the Faculty of Social Sciences, University of Ljubljana, The University of Nova Gorica, The Association of Free Trade Unions of Slovenia, Institute for Productivity, the Medical Chamber of Slovenia, Institute EMMA- Center for victims of violence, the Center for Social Work Maribor, the University Medical Centre Ljubljana, the Ministry of labour, family and social affairs, the Ministry of Health, the Health Insurance Institute of Slovenia, the National Institute of Public Health, the Ministry of Agriculture, Forestry and Food, the Institute for Economic Research and Maribor Development Agency.

Some of the associates are university professors and gave lectures and lessons at the University of Ljubljana, the University of Nova Gorica and the Postgraduate School ZRC SAZU.

In 2015, the Institute collaborates with numerous partner institutions within the projects of the 7th Framework Programme.

The institute bibliography for 2015 is available at: <http://dmi.zrc-sazu.si>.